

Handläggare
Linda Truvered
Sofia Görsson Åstrand

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 14 juni 2022

Ärende 5

Beslut om arbetsmarknadsinsats för vissa målgrupper som nås via arbetsmarknadsnämndens uppsökande uppdrag

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande om *särskilt individanpassad stödinsats för vissa målgrupper för att underlätta arbete eller studier* enligt 4 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:435), SoL.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att föreslå att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta om att rätt till insatsen kan beviljas efter prövning enligt 4 kap. 2 § SoL.
3. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att föreslå att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta om att arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för insatsen och att arbetsmarknadsnämndens reglemente förtydligas.
4. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att föreslå att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för biståndsprövning enligt 4 kap 1 och 2 §§ SoL avseende insatsen och att prövningen ska ske enligt bilagda riktlinjer.
5. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att delegera till förvaltningschefen att efter kommunfullmäktiges beslut besluta om tillämpningsanvisningar för prövning och beviljande av insatsen samt vid behov fatta beslut om inställning och yttranden vid eventuellt överklagande. Förvaltningschefen ges i uppdrag att utarbeta rutiner för samarbete med socialtjänsten vid stadsdelsnämnderna och socialnämnden. Förvaltningschefen ges i uppdrag att vid behov besluta om ändringar i tillämpningsanvisningarna och eller rutinerna.
6. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att delegera till förvaltningschefen att besluta om vidaredelegering av samtliga beslut i ärendet.
7. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.
8. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Sammanfattning

Arbetsmarknadsnämnden har enligt kommunfullmäktiges budget i uppdrag att arbeta uppsökande för att nå och erbjuda insatser till unga 19-29 år som varken arbetar eller studerar (UVAS 19-29 år) och till kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden i syfte att fler ska etablera sig på arbetsmarknaden eller påbörja studier. Den uppsökande verksamheten och stödinsatserna bedrivs och ges på stadens Jobbtorg. I dagsläget erbjuds de unga som tackar ja till stödet en individanpassad stödinsats utan att insatsen föregås av ett formellt beslut. För målgruppen kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden erbjuds i dagsläget endast råd och stöd.

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att det behöver bli tydligare hur de särskilda stödinsatserna ges utifrån gällande lagstiftning. En ökad tydlighet inom området bidrar till att de individer som behöver särskilda stödinsatser kan erbjudas detta på ett rättssäkert sätt av arbetsmarknadsnämnden.

Individinsatser som innebär att någon beviljas förmåner ska föregås av ett individuellt beslut som har stöd i lagstiftningen. Utgångspunkten för stadens insatser på arbetsmarknadsområdet är främst socialtjänstlagen.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår därför att insats i form av särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier för UVAS 19-29 år och till kvinnor med en svag ställning på arbetsmarknaden ska föregås av individuell biståndsprövning. Insatsen bedöms vara utöver socialtjänstens ansvar enligt 4 kap. 1 § SoL men bedöms kunna omfattas av möjlighet för av kommunfullmäktige beslutad insats enligt 4 kap. 2 § SoL.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt arbetsmarknadsnämnden att fatta biståndsbeslut om särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier enligt 4 kap. 2 § SoL för socialt utsatta i de ovan nämnda målgrupperna.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar om att rätt till insatsen särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier kan beviljas efter prövning enligt 4 kap. 2 § SoL för särskilt behövande stockholmare i de ovan nämnda målgrupperna och att prövning ska ske enligt bilagda riktlinjer. Förvaltningen föreslår också att nämnden beslutar att föreslå att kommunfullmäktige beslutar att arbetsmarknadsnämnden

ska ansvara för insatsen och biståndsprövning enligt 4 kap. 1 och 2 §§ SoL avseende insatsen.

Av uttalanden från Justitieombudsmannen (JO) framgår att ett beslut enligt 4 kap. 2 § SoL alltid måste föregås av en prövning av rätt till insatsen enligt 4 kap. 1 § SoL. Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår därför att kommunfullmäktige ger arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att i samband med beslut enligt 4 kap. 2 § SoL även göra en prövning av rätten till en sådan insats enligt 4 kap. 1 § SoL.

Enligt förslaget ska personer som uppbär försörjningsstöd inte ha rätt till insatsen, eftersom dessa personer omfattas av samma insatser via jobbtorgsverksamheten i ett arbetsrehabiliterande arbete inom ramen för deras behov av försörjningsstöd från stadsdelsförvaltningen. Genom biståndsprövning och beslut läggs grund till en rättssäker handläggning som följer bestämmelser om dokumentation och uppföljning i SoL. En tydlig och lagreglerad dokumentationsplikt bidrar till en jämlik och rättssäker handläggning som är mer uppföljningsbar. På detta sätt blir det också en mer enhetlig tillämpning inom Jobbtorg. Ett sådant tillvägagångssätt är även positivt ur jämställdhetssynpunkt eftersom förutsättningarna för att ta del av insatserna tydliggörs och möjligheten att följa upp beslut om insats utifrån kön förbättras.

Förslaget är en del av implementeringen av stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser. Förslaget innebär ett tydliggörande av ansvar för beslut om insatser som stödjer individen till arbete eller studier för de målgrupper som nås genom uppsökande uppdrag. Arbetsmarknadsinsatserna är riktade till vissa särskilt behövande målgrupper och en viktig del i stadens socialtjänst.

Syftet med förslaget är att arbetsmarknadsnämnden, genom Jobbtorgen, självständigt ska kunna fatta biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen för de målgrupper nämnden har ett ansvar för enligt kommunfullmäktiges beslut. Förslaget förväntas leda till större förutsägbarhet, rättssäkerhet och likabehandling i handläggningen av de särskilt individanpassade stödinsatserna.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att de förslag som ges i detta tjänsteutlåtande börjar gälla från 1 januari 2023.

Bakgrund

Arbetsmarknadspolitiken är ett statligt ansvarsområde, men kommunen är en viktig aktör på den lokala nivån i samverkan med Arbetsförmedlingen. Stockholms stad tillhandahåller, parallellt med den statliga arbetsmarknadspolitiken, insatser för att stödja stadens

målgrupper till egen försörjning och nå de personer som statliga insatser inte når.

Kommunfullmäktige antog den 14 juni 2021 Stockholms stads strategi för arbetsmarknadsinsatser (KS 2020/904). Av strategin framgår att alla stockholmare ska ges förutsättningar att försörja sig själva och inkluderas i samhället.

De övergripande målen för Stockholms stads arbetsmarknadsinsatser är en hög sysselsättningsgrad i hela stadens befolkning, i enlighet med stadens hållbarhetsmål, lågt behov av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet, samt en god kompetensförsörjning för arbetsgivare.

Med stadens arbetsmarknadsinsatser avses insatser och stöd riktade till den enskilde med tydligt jobbfokus och ett primärt syfte att den enskilde ska komma ut i arbete eller börja studera.

Jobbtorg Stockholm är den gemensamma ingången till stadens samlade resurser för arbetsmarknadsinsatser av olika slag för de målgrupper som staden arbetar med. Syftet är att stadens medborgare genom Jobbtorg Stockholm ska erbjudas likvärdig service och tillgång till arbetsmarknadsinsatser.

Arbetsmarknadsnämndens uppsökande uppdrag

Arbetsmarknadsnämnden har enligt kommunfullmäktiges budget i uppdrag att arbeta uppsökande för att nå och erbjuda insatser till UVAS 19-29 år och till kvinnor med en svag ställning på arbetsmarknaden i syfte att fler ska etablera sig på arbetsmarknaden eller påbörja studier.

Det uppsökande arbetet för att nå UVAS inleddes i projektform genom ESF-projekten *Filur* och *Merit* redan innan Arbetsmarknadsnämnden bildades. Nämnden tog över ansvaret för projekten i samband med nämndens inrättande 2011. I kommunfullmäktiges budget för 2013 fick arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att implementera båda projekten. I budget 2014 fick nämnden i uppdrag att genomföra en särskild satsning på unga 20-25 riktad till arbetslösa med en social problematik vilket i budget 2015 permanentades och utvidgades till 20-29 år. Att nå och erbjuda insatser till målgruppen har sedan dess varit en central prioritering för arbetsmarknadsnämnden för att minska social utsatt hos personer i målgrupperna för att de inte är etablerade på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsnämnden har sedan 2014 årligen även haft budgetuppdrag om att arbeta uppsökande för att nå kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden och erbjuda arbetsmarknads- och

utbildningsinsatser. Uppdragen har varit olika formulerade genom åren men den grupp kvinnor som uppdragen främst riktat sig till har varit utrikesfödda/nyanlända kvinnor med kort eller ingen utbildningsbakgrund.

Målgruppsbeskrivning

Unga som varken arbetar eller studerar, UVAS

Arbetsmarknadsförvaltningen använder Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCFs, definition av UVAS. En person mellan 16-29 år definieras som UVAS om hen under kalenderåret:

- inte har haft inkomster över ett basbelopp (48 300 kr år 2022)
- inte har haft studiemedel, varit utbildningsregistrerad eller studerat vid SFI mer än 60 timmar
- har föräldrapenning på garantinivå (under förutsättning att de inte når upp till inkomstkriteriet ovan)

Personer med föräldrapenning på SGI^[1]-nivå, personer med aktivitetsersättning på grund av förlängd skolgång samt individer för vilka förlängt barnbidrag betalats ut som studerande räknas inte som UVAS.

I Stockholms stad tillhörde åtta procent av unga 16-29 år målgruppen UVAS 2019 (senare siffror finns inte på grund av eftersläpande statistik). Det motsvarar 14 128 personer. Unga som tillhör målgruppen UVAS är en heterogen grupp med olika förutsättningar och behov av stöd för att etablera sig på arbetsmarknaden. För många av dem som under ett visst år varken arbetar eller studerar är det en tillfällig situation som inte medför behov av några särskilda insatser. Bland dem återfinns exempelvis ungdomar som arbetar eller studerar utomlands. I gruppen finns även unga som förblir utan arbete eller studier under en längre tid vilket riskerar att leda till fortsatt utanförskap och för dem är problembilden ofta komplex. Den gruppen innehåller i sin tur både ungdomar som står till arbetsmarknadens förfogande och aktivt söker arbete och unga som varken arbetar eller studerar och som inte aktivt försöker ändra på sin situation.

Den totala UVAS-statistiken är uppdelad i olika kategorier. Kategorin *ingen aktivitet under året* innefattar de unga som inte omfattas av någon av de andra kategorierna, det vill säga inte kunnat fångas upp i några register och som saknar känd aktivitet.

Tabell 1 UVAS Stockholm stad fördelat på aktivitet 2019

[1] SGI=Sjukpenninggrundande inkomst.

Av UVAS utan känd aktivitet i Stockholm var 31 procent, 2 412 personer, långvarigt UVAS enligt MUCFs definition och hade varit utan känd aktivitet tre år i rad 2019.

Tabell 2 Antal UVAS utan känd aktivitet tre år i rad, Stockholm, 2019

	UVAS utan känd aktivitet tre år i rad		
	Inrikes	Utrikes	
Män	498	512	
Kvinnor	709	693	
Totalt	1207	1205	2412

Att vara ung och utan arbete och studier under lång tid är kostsamt både för den enskilde och för samhället i stort. Forskning visar att det ökar risken för fortsatt utanförskap och att en längre tids frånvaro från arbetsmarknaden leder till sämre möjligheter att komma i arbete och risk för ökad ohälsa.¹ En studie genomförd av MUCF visar att bland målgruppen UVAS som var mellan 20-24 år 2004 så var ca en tredjedel fortfarande utan arbete och studier nio år senare och att en person i genomsnitt var UVAS i tre år. Risken att ett långvarigt utanförskap därmed befästs visar även en kartläggning genomförd av Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd - FORTE där det synliggörs att en betydande andel av de som är UVAS i minst tre år också är det så länge som tio år.²

Unga med utländsk bakgrund, unga med ofullständig gymnasieutbildning och unga med psykisk ohälsa är överrepresenterade bland de som blir kvar länge i UVAS-gruppen.³ Bland UVAS

¹ MUCF Ett långvarigt utanförskap, olika utmaningar för unga som varken arbetar eller studerar, 2020

² FORTE Unga som varken arbetar eller studerar. En kartläggning och kunskapsöversikt, 2020

³ MUCF Ett långvarigt utanförskap, olika utmaningar för unga som varken arbetar eller studerar, 2020

bosatta i Stockholms stad innehar ungefär en fjärdedel endast förgymnasial utbildning.

MUCF pekar på vikten av att flera aktörer samverkar för att unga ska lämna UVAS-gruppen. Samverkan är central mellan exempelvis kommunen och statliga myndigheter, regionen, arbetsgivare och civilsamhälle.

Den yngre målgruppen UVAS 16-19 år omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret enligt skollagen. Den målgruppen särskiljs därmed från det uppsökande arbetet för att nå unga 19-29 år och omfattas inte av ärendet.

Kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden

En central del av målgruppen för uppsöksuppdraget avseende kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden utgörs av utrikesfödda kvinnor med kort utbildningsbakgrund (grundskoleutbildning som högsta utbildningsnivå). Det är en av de grupper i samhället som har högst arbetslöshet. Forskning visar att etableringen på arbetsmarknaden tar längre tid för utrikesfödda kvinnor än för utrikesfödda män, att utrikesfödda kvinnor oftare än utrikesfödda män har hälsoproblem, kort utbildning och tar större ansvar för barn och familj. Utrikesfödda kvinnors etablering har även visat sig ha betydelse för arbetsmarknadsetableringen bland deras barn, främst döttrar, som föds i Sverige.⁴ De senaste åren har sysselsättningsgapet och arbetskraftsdeltagandet mellan utrikesfödda kvinnor och utrikesfödda män ökat. År 2019 stod nästan var tredje kvinna född utanför Europa utanför arbetsmarknaden.⁵

En stor skillnad mellan utrikesfödda kvinnor och män är att kvinnor betydligt oftare står helt utanför arbetsmarknaden, det vill säga varken söker arbete eller arbetar. Det får konsekvenser för den ekonomiska jämställdheten och kvinnors möjlighet till deltagande i samhällslivet och integrering.⁶

Att öka sysselsättningen bland utrikesfödda kvinnor är en prioriterad fråga för arbetsmarknads- och integrationspolitiken liksom för jämställdhetspolitiken. Jämställhetsmyndigheten har på uppdrag av regeringen tagit fram förslag på insatser för att stärka

⁴ Arbetsförmedlingen, Utrikesfödda kvinnor på arbetsmarknaden- kunskapsläget i korthet, Arbetsförmedlingen analys 2020:1

⁵ Elin Landell, Försörjning med fördröjning – en ESO-rapport om utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden, Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2021:7

⁶ Svensk kvinnolobby, Vägen till egen försörjning- hur kan fler utrikesfödda kvinnor i Stockholm komma i arbete? 2021

utrikesfödda kvinnors möjligheter på arbetsmarknaden. De lyfter särskilt fram gruppen kvinnor som har invandrat från utomeuropeiska länder och kommit till Sverige som anhöriga till en person som är svensk medborgare eller har permanent uppehållstillstånd i Sverige. Dessa kvinnor har inga eller få kontakter med myndigheter och löper högst risk att hamna i långvarigt utanförskap. Jämställdhetsmyndigheten bedömer att en tidig kontakt med samhällets aktörer sannolikt har stor betydelse för kvinnornas möjligheter till ekonomisk självständighet. Myndigheten rekommenderar bland annat ett riktat fokus på denna grupp så att de nås av exempelvis information om svenska för invandrare (sfi), etableringsprogram och Arbetsförmedling samt behov av ett utökad uppsökande arbete lokalt.⁷

Till målgruppen kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden hör också en grupp kvinnor födda i Sverige, som på grund av låg utbildningsnivå och bristande eller ingen arbetslivserfarenhet under lång tid stått utanför arbetsmarknaden. Även denna grupp är i behov av insatser som ett första steg mot arbete och studier eller en inlussning till arbetsförmedlingens insatser.

Gränsdragningen mellan Arbetsförmedlingens och kommunens ansvar inom arbetsmarknadspolitiken
Arbetsmarknadspolitik är främst ett statligt åtagande. Arbetsförmedlingen ansvarar för den offentliga arbetsförmedlingen och den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Myndigheten ska verka för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt genom att sammanföra arbetsökande med arbetsgivare, prioritera individer som står långt ifrån arbetsmarknaden och bidra till att stadigvarande öka sysselsättningen på lång sikt⁸.

Även om arbetsmarknadspolitiken är ett statligt ansvar är kommunerna på olika sätt aktiva inom området. I vissa sammanhang används begreppet kommunal arbetsmarknadspolitik, men det är inget enhetligt eller avgränsat begrepp. Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten i kommunerna hör samman med flera politikområden, t.ex. socialpolitik, utbildningspolitik, integrationspolitik och näringspolitik, och är i praktiken ett brett och varierande område⁹. Kommunernas betydelse på det arbetsmarknadspolitiska området har dessutom ökat. Kommunerna har sedan början av 1990-talet blivit allt viktigare aktörer när det gäller arbetsmarknadspolitiska insatser på lokal nivå¹⁰.

⁷ Jämställdhetsmyndigheten Stärkta möjligheter genom samverkan- insatser för att underlätta utrikesfödda kvinnor inträde på arbetsmarknaden, Rapport 2021:13

⁸ SOU 2020:41 s. 46 och s. 140.

⁹ SOU 2020:41 s. 46.

¹⁰ SOU 2007:72 s. 136 f.

Det kan i vissa fall vara svårt att dra en tydlig gräns mellan den arbetsmarknadspolitiska verksamhet som Arbetsförmedlingen ansvarar för och kommunernas arbetsmarknadsverksamheter. Arbetsförmedlingen och kommunerna har i viss utsträckning liknande mål med sina respektive verksamheter inom arbetsmarknadsområdet, eller inom angränsande områden¹¹.

Arbetsförmedlingens uppdrag omfattar platsförmedling, arbetsförberedande insatser i form av vägledning, utbildning och yrkesinriktad rehabilitering samt sysselsättningsskapande åtgärder. Matchande och rustande insatser utförs i huvudsak av fristående aktörer. Arbetsförmedlingen använder ett statistiskt bedömningsstöd för att bedöma individens behov av stöd och lämplig insats.

Arbetsförmedlingens uppdrag är begränsat till personer inskrivna som arbetssökande och som aktivt följer sin planering. Arbetsförmedlingen utför inget uppsökande arbete och ingen uppföljning av personer som av olika skäl avslutas från sin planering hos Arbetsförmedlingen. Kommunen har enligt SoL ett ansvar för att genom uppsökande verksamhet främja förutsättningar för goda levnadsförhållanden (3 kap. 1 § SoL). Enligt 3 kap. 4 § ska kommunen i den uppsökande verksamheten upplysa om socialtjänsten och erbjuda grupper och enskilda sin hjälp.

Ärendet

Kommuner behöver ha rättsligt stöd för att vidta åtgärder, såväl vad gäller åligganden som befogenheter i övrigt. Detta sker främst genom speciallagstiftning som ålägger kommunerna uppgifter samt genom annan lagstiftning som ger kommunen befogenheter på vissa områden. De särskilda regleringar som finns i lagstiftningen kompletteras slutligen av allmänna kompetensbestämmelser i 2 kap. 1-2 §§ kommunallagen (2017:725) som ger kommunerna rätt att själva ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller regionens område eller deras medlemmar och som inte ska handhas enbart av staten, en annan kommun, en annan region eller någon annan. I den grundläggande kompetensbestämmelsen ligger ett principiellt förbud mot att ge understöd åt enskilda, eftersom det i regel inte kan vara ett allmänt intresse att sådant understöd lämnas. Kommuner får alltså inte ge understöd till enskilda personer om det inte framgår av en särskild lag att detta är tillåtet.

Utgångspunkten för stadens insatser på arbetsmarknadsområdet är främst socialtjänstlagen. Staden ska i sin socialtjänstverksamhet främja den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning.

Lagstiftningen ger kommunerna ett visst utrymme att agera inom arbetsmarknadsområdet, främst genom socialtjänstlagen.

Varje kommun svarar enligt 2 kap. 1 § SoL för socialtjänsten inom sitt område, och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Denna skyldighet innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän. Enligt 2 kap. 4 § SoL fullgörs kommunens uppgifter inom socialtjänsten av den eller de nämnder som kommunfullmäktige bestämmer.

Av 3 kap. 2 § SoL framgår bl.a. att socialnämnden ska främja den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning. I förarbetena till bestämmelsen anges att dessa rättigheter har så grundläggande betydelse för den enskildes sociala situation att de tydligt bör framgå av lagen. Det anges vidare att ungdomsarbetslösheten konkret visat att utbildning är av grundläggande betydelse för möjligheten att få och behålla ett arbete. Rätten till arbete och bostad anses ha en avgörande betydelse för den enskildes sociala situation. I förarbetena anförs även att långvarig arbetslöshet och svårigheter att kunna få ett nytt arbete ofta är grund för andra problem.¹²

Möjligheter för kommunen att bevilja insatser enligt SoL 4 kap. 1 § SoL reglerar rätten till bistånd enligt följande formulering:

”Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.”

Inom ramen för SoL finns även möjligheter för kommuner att bevilja bistånd enligt 4 kap. 2 §: *”Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det.”*

Bestämmelsen i 4 kap. 2 § SoL medför således inte någon rättighet för den enskilde eller skyldighet för kommunerna, utan endast en befogenhet för kommunerna att ge bistånd utöver sitt ansvar enligt 4 kap. 1 § SoL. Med stöd av 4 kap. 2 § SoL kan kommunen besluta att personer med visst behov kan få en viss insats inom ramen för socialtjänst som ett komplement till insats som beviljas med stöd av 4 kap. 1 § SoL.

Beslut om insatser med stöd av 4 kap. 2 § SoL kan inte prövas genom förvaltningsbesvär utan endast i form av laglighetsprövning

enligt kommunallagen. Laglighetsprövning innebär att domstolen prövar om kommunen överskridit sin befogenhet när den fattade beslutet, t ex om det har begåtts något formellt fel eller om beslutet strider mot lag eller annan författning. Den enskilde får alltså inte sin rätt till själva insatsen prövad genom ett sådant förfarande.

Det följer av beslut från JO, t.ex. JO 2020/11 s. 363, att ett beslut att bevilja bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL alltid ska föregås av en prövning om bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL eftersom 4 kap. 2 § SoL är ett komplement som kan användas om rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL inte föreligger. På så sätt får den enskilda ett beslut som är överklagbart genom förvaltningsbesvär. När en ansökan om särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier enligt 4 kap. 2 § SoL beviljas, ska den alltså ha föregåtts av en prövning enligt 4 kap. 1 § SoL.

För att uppnå målsättningarna för målgrupperna UVAS 19-29 år och kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden föreslår arbetsmarknadsförvaltningen i detta ärende att biståndsbestämmelserna i SoL används som utgångspunkt för att utreda, pröva och besluta om särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier för enskilda individer som tillhör målgrupperna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben samt enheten för inköp och juridik på arbetsmarknadsförvaltningen. Synpunkter har inhämtats från stadsledningskontorets juridiska avdelning och socialförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att arbetsmarknadsnämnden, genom Jobbtorgen, självständigt ska kunna fatta biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen för de målgrupper arbetsmarknadsnämnden har ansvar för enligt kommunfullmäktiges beslut.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår vidare i detta tjänsteutlåtande kriterier för när den enskilde kan få ta del av en sådan individuell insats. Förslaget är en del av implementeringen av stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser. Arbetsmarknadsnämndens beslut förväntas bidra till helheten för stadens socialtjänst.

Kommunfullmäktige har under lång tid gett Arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att aktivt söka upp UVAS 19-29 samt kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden för att ge målgrupperna stöd och vägledning samt erbjuda insatser som leder till arbete eller studier.

UVAS

Målgruppen för det uppsökande arbetet av UVAS 19-29 år som nämnden bedriver är unga som har ett större stödbehov och där Arbetsförmedlingens insatser inte bedöms tillräckliga. Bland de unga som skrivs in vid Jobbtorg finns bland annat unga ”hemmasittare”, unga med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, unga med avbruten skolgång, unga med en kriminell bakgrund och unga med en missbruksproblematik, såväl som unga med en mindre uttalad problematik, men med behov av ett individuellt stöd för att etablera sig i arbete eller studier.

En särskild samverkansöverenskommelse har tecknats mellan Stockholms stad och Arbetsförmedlingen¹³ där unga i risk för längre perioder av arbetslöshet och i behov av utökat stöd är en grupp som särskilt lyfts fram. Samverkan kring de som nås genom arbetsmarknadsförvaltningens uppsökande arbete förtydligas enligt följande.

Jobbtorgen arbetar uppsökande och i samverkan med stadsdelarna för att nå unga som riskerar längre tider av arbetslöshet och/eller utanförskap. Dessa ungdomar erbjuds inskrivning och insatser vid Jobbtorg, samt stöd i att skriva in sig vid Arbetsförmedlingen. Genom återkommande avstämningar mellan personal på Arbetsförmedlingen och Jobbtorgen görs gemensamma bedömningar av vilka aktiviteter som ska ingå i ungdomens planering för att de snabbare ska komma ut i arbete eller studier. Inom ramen för gällande regelverk används samtliga möjliga verktyg hos både Arbetsförmedlingen och Stockholms stad.

Det uppsökande arbetet sker genom närvaro på lokala arenor, samverkan med offentliga aktörer som öppna förskolor, medborgarkontor och psykiatri, samverkan med civilsamhällesaktörer och genom digitala kanaler. 2021 etablerades en första kontakt med 1 526 individer i åldrarna 20-29 år. I nästa steg valde ca 52 procent att ta del av Jobbtorg Stockholms insatser. För många av de som nås är det tillräckligt med råd och stöd via Jobbtorg exempelvis genom studie- och yrkesvägledning eller arbetsgivarkontakter. Alternativt bedöms de inte tillhöra målgruppen vilket innebär att inskrivning på Jobbtorg inte varit aktuellt. För en del av målgruppen är det dock centralt att staden kan erbjuda stödinsatser under längre tid. Förvaltningen menar

därför att det är angeläget att ytterligare tydliggöra utifrån vilka förutsättningar ett sådant stöd kan beviljas.

Kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden

Uppsökande arbete för att nå kvinnor genomförs dels av Jobbtorgens uppsökare och dels av stadsdelsförvaltningarnas stadsdelsmammor.

Genom Jobbtorgens uppsökande arbete etablerades under 2021 en första kontakt med 266 kvinnor . Av dessa har 23 procent erhållit insatser i form av stöd och vägledningssamtal på Jobbtorgen. Den prioriterade målgruppen har kort utbildning, ofta bristande kunskaper i svenska språket och saknar i många fall helt etablering på svensk arbetsmarknad.

En stor andel av målgruppen har behov av utbildningsinsatser så som sfi och övrigt utbildningsutbud inom komvux, samhällsorientering och mentorskap. Den typen av insatser kräver inte inskrivning på Jobbtorg. Men en del behöver ett fördjupat och mer långsiktigt stöd och insatser från Jobbtorg.

Stadsdelsmammor, anställda av stadsdelsförvaltningarna, är kvinnor med egen erfarenhet av att vara ny i Sverige som arbetar uppsökande i sitt bostadsområde för att nå nyanlända kvinnor med information om samhället. 2021 hade stadsdelsmammorna kontakt med ca 3 500 kvinnor. Stadsdelsmammorna har ett brett uppdrag som kan röra t.ex. information om förskola, sfi, Försäkringskassan, bostadsfrågor och arbetsmarknadsfrågor. En del av målgruppen som stadsdelsmammorna möter kan vara aktuella för stöd och vägledning eller insatser från Jobbtorg Stockholm.

Behov av stödinsats för att underlätta arbete eller studier för de som nås via de uppsökande uppdragen

Stadens förebyggande och uppsökande arbete är en del i att minska bakgrundsorsakerna till ekonomisk och social utsatthet. Det handlar inte bara om att bryta arbetslösheten utan också om att medverka till att höja förvärvsfrekvensen och förebygga långvarigt utanförskap från arbetslivet samt minska bakgrundsorsakerna till brott och otrygghet så som segregation samt ekonomisk och social utsatthet.

Det är förvaltningens erfarenhet att när kontakt och förtroende har etablerats med personer som nås i de uppsökande uppdragen är det viktigt med kontinuitet och möjlighet att fortsatt behålla kontakt och stöd med Jobbtorg parallellt med det stöd och de insatser som kan erbjudas av Arbetsförmedlingen. Det är också viktigt att kunna erbjuda ett tidigt stöd. För de uppsökande uppdragen innebär det ett

behov av att kunna ge ett individinriktat stöd direkt när personen är motiverad och undvika långa ledtider.

Utifrån sitt ansvar för socialtjänst och utbildning har staden stor kunskap om behov hos flera av de grupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Denna kunskap behöver tas tillvara. Det är även viktigt att staden kan ge ett individinriktat stöd parallellt med insatser på Arbetsförmedlingen för de som nås via de uppsökande uppdragen för de individer som behöver mest hjälp och stöd i sin etablering på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att insats i form av särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier, för UVAS 19-29 och kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden ska föregås av ett biståndsbeslut enligt 4 kap. 2 § SoL.

Arbetsmarknadsförvaltningen lämnar detta förslag mot bakgrund av gällande lagstiftning som innebär att individuella stödinsatser av den typen ska föregås av ett biståndsbeslut.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt arbetsmarknadsnämnden att fatta biståndsbeslut om särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier för de berörda målgrupperna enligt 4 kap. 2 § SoL. Eftersom ett beslut enligt 4 kap. 2 § SoL alltid måste föregås av en prövning av rätt till insatsen enligt 4 kap. 1 § SoL föreslår arbetsmarknadsförvaltningen att Kommunfullmäktige även uppdrar åt Arbetsmarknadsnämnden att i samband med ett beslut enligt 4 kap. 2 § SoL fatta beslut om att pröva rätten till en sådan insats enligt 4 kap. 1 § SoL.

Definition av insatsen

Den insats på Jobbtorg som arbetsmarknadsförvaltningen föreslår ska erbjudas personer som nås via de uppsökande uppdragen utgör ett komplement till Arbetsförmedlingens insatser. Insatsen omfattar ett socialt stöd där insatser riktas till att motivera individen att ta del av arbetsmarknads- och/eller utbildningsinsatser, etablera kontakt med Arbetsförmedlingen och stärka individen att följa en planering mot arbete eller studier. Insatsen ges under en begränsad tid till enskilda i syfte att underlätta arbete och studier. Insatsen består av individuell coaching och stöd enligt Supported Employment samt aktiviteter med fokus på arbetsmarknaden som till exempel studie- och yrkesvägledning eller rekryteringsevents.

Insatsen föreslås initialt beviljas för en tidsperiod om sex månader. Om den enskilde ansöker om fortsatt insats efter sex månader görs en ny bedömning av individens behov av fortsatt insats av

handläggare på Jobbtorg i samråd med handläggare på Arbetsförmedlingen.

I bilaga till detta ärende finns riktlinjer för när insatsen kan beviljas. Riktlinjerna är en sammanställning av de principer och kriterier som är av betydelse för ärendet.

Skäl till förslaget

Individinsatser som innebär att enskilda beviljas förmåner ska föregås av ett individuellt beslut som har stöd i lagstiftningen. Insatserna som erbjuds de aktuella målgrupperna som skrivs in på Jobbtorgen utgör enskilda individinsatser och är mer än endast uppsökande eller rådgivande verksamhet. Insatserna är dock inte sådana som normalt faller inom ramen för 4 kap. 1 § eftersom det inte är insatser som är nödvändiga för att individen ska uppnå ”skälig levnadsnivå”. Det innebär att ett beslut enligt 4 kap. 2 § SoL behöver fattas för att ge målgrupperna tillgång till nödvändiga individuella insatser inom ramen för Jobbtorg.

För de personer som har beviljats försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL av stadsdelen och blir anvisade till Jobbtorg från stadens stadsdelsförvaltningar är beslutet om försörjningsstöd grunden för inskrivning och beslut om insats på Jobbtorg. Eftersom inskrivningen på Jobbtorg för den gruppen har föregåtts av ett biståndsbeslut så styrs frågan om dokumentation och uppföljning av socialtjänstlagen.

De målgrupper som arbetsmarknadsförvaltningen når via uppsökande arbete har däremot i de allra flesta fall ingen kontakt med stadens stadsdelsförvaltningar. Biståndsbeslut fattas därför inte på stadsdelsförvaltningen som underlag till inskrivning på Jobbtorg.

Förvaltningens erfarenhet är att det uppsökande arbetet bygger mycket på ett relationskapande arbetssätt. När kontakt och tillit har etablerats är det av stor vikt att kunna erbjuda tidiga insatser. I många fall vill individerna inte ha kontakt med socialtjänsten inom stadsdelsförvaltningarna. Det finns därför risk att individer faller mellan stolarna i det uppsökande arbetet om Jobbtorgen måste hänvisa personerna till stadsdelarna för att få ett biståndsbeslut.

Arbetsmarknadsnämndens möjlighet att fatta biståndsbeslut
Enligt 1 kap. 4 § SoL fullgörs kommunens uppgifter inom socialtjänsten av den eller de nämnder som kommunfullmäktige bestämmer. Bestämmelsen medger alltså att socialtjänsten delas på flera nämnder.

Av reglementet för stadsdelsnämnderna (Kommunal författningssamling för Stockholm 2020:15) framgår av 3 § första

stycket följande. Stadsdelsnämnd utövar inom sitt område ledningen av socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården samt fullgör inom sitt område stadens uppgifter inom socialtjänsten och de uppgifter i övrigt som enligt lag eller annan författning ankommer på socialnämnd, med undantag för uppgifter som kommunfullmäktige uppdragit åt annan nämnd. Inom ramen för detta ansvar omfattas biståndsbedömning och verksamhet i enlighet med socialtjänstlagen för äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, ekonomiskt bistånd, socialpsykiatri samt funktionsnedsättning.

Av bestämmelsen i reglementet framgår att respektive stadsdelsnämnd har ett omfattande ansvar för socialtjänsten inom sitt respektive område i Stockholms stad. Ansvaret är emellertid inte oinskränkt då det av regleringen framgår att det gäller med undantag för uppgifter som kommunfullmäktige uppdragit åt annan nämnd.

I stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser framgår att grupper som inte uppbär försörjningsstöd kan ta del av arbetsmarknadsnämndens arbetsmarknadsinsatser under vissa förutsättningar. I 2 § arbetsmarknadsnämndens reglemente 2022 anges att arbetsmarknadsnämnden ansvarar för kommunövergripande arbetsmarknadsfrågor. Det anges vidare att nämnden svarar för verksamheten vid stadens Jobbtorg och att nämnden inom detta område fullgör socialtjänstuppgifter. Vad som avses med ”fullgör” i detta sammanhang anges inte närmare. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att skrivningen öppnar upp för tolkningen att nämnden enligt reglementet har befogenhet att fatta biståndsbeslut inom ramen för jobbtorgsverksamheten. Detta är emellertid en bedömningsfråga. Det är av stor vikt att det är tydligt vilken nämnd som ansvarar för vad när socialtjänstuppgifter är fördelade på olika nämnder. Om det föreligger oklarheter i reglementena finns risk att det uppstår gränsdragningsproblem. Förvaltningen föreslår därför att kommunfullmäktige tydliggör i arbetsmarknadsnämndens reglemente att nämnden har befogenhet att fatta biståndsbeslut för de målgrupper och enligt de kriterier som är aktuella i ärendet.

Genom att fatta formella beslut enligt socialtjänstlagen vid beviljande av insatser för de berörda målgrupperna kommer samma dokumentations- och uppföljningsregler som följer av socialtjänstlagen att bli tillämpliga på dessa individer som idag tillämpas på de individer som har försörjningsstöd. Förslaget förväntas därför leda till större förutsägbarhet, rättssäkerhet och likabehandling i handläggningen av de särskilt individanpassade stödinsatserna. En tydlig och lagreglerad dokumentationsplikt bidrar dessutom till en jämlik och rättssäker handläggning som är uppföljningsbar.

Handläggningsprocessen vid beslut enligt 4 kap. 2 § SoL
Handläggningsprocessen avseende ansökan om särskilt
individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier är i
grunden densamma som för övriga insatser. Ansökan ska utredas av
handläggare på Jobbtorgen med hjälp av stadens framtagna
utredningsinstrument och en utredning ska sammanställas som
grund för beslutet. Beslutet ska förgås av en prövning enligt 4 kap.
1 SoL, för att sedan beviljas enligt 4 kap. 2 § SoL.

Om kommunfullmäktige fattar beslut i enlighet med förslag i detta
ärende vidtar arbetet att utforma praktiska tillämpningsanvisningar
för det fortsatta arbetet. I detta arbete ingår bland annat att tydligt
beskriva hur handläggningsprocessen ska se ut.

Kriterier för att beviljas särskilt individanpassad stödinsats
Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att följande kriterier ska vara
uppfyllda för att en sökande i respektive målgrupp ska kunna
beviljas särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete
eller studier insatser enligt 4 kap. 2 § SoL.

UVAS

- Folkbokförd i Stockholms stad
- 19 - 29 år
- Saknar arbete och studier eller har en mycket osäker
anställningsform i liten omfattning
- Har behov av jobbcoachning och vägledning med särskilt
socialt stöd för att komma vidare till arbete eller studier
- Uppbär inte försörjningsstöd och har inte kontakt med eller
en pågående insats från stadsdelsförvaltningarnas
socialtjänst
- Har inte kunnat erbjudas lämplig arbetsmarknadspolitisk
åtgärd av Arbetsförmedlingen och behöver ett
kompletterande stöd som Jobbtorg kan erbjuda

Kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden

- Folkbokförd i Stockholm stad
- 30-64 år
- Uppbär inte försörjningsstöd och har inte kontakt med eller
en pågående insats från stadsdelsförvaltningarnas
socialtjänst
- Kort eller ingen utbildning(motsvarande grundskola som
högsta utbildningsnivå) och/eller bristande svenskkunskaper
- Saknar helt etablering på svensk arbetsmarknad eller har ett
långvarigt utanförskap från arbetsmarknaden
- Har behov av jobbcoachning och vägledning med särskilt
socialt stöd för att komma vidare till arbete eller studier
- Har inte kunnat erbjudas lämplig arbetsmarknadspolitisk
åtgärd av Arbetsförmedlingen och behöver ett
kompletterande stöd som Jobbtorg kan erbjuda

Förutsättningar som gäller för båda målgrupperna

Om individen har en pågående insats från eller kontakt med en stadsdelsförvaltning fattas beslut om insats på Jobbtorg av stadsdelsförvaltningen. Om bedömning görs på Jobbtorg att individen har behov av annat stöd från socialtjänsten än vad som omfattas av insatsen på Jobbtorg ska individen hänvisas till stadsdelsförvaltningarnas socialtjänst och ges stöd i att etablera kontakt där.

Arbetsförmedlingen har det primära ansvaret för arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Arbetsmarknadsförvaltningens insats syftar till att erbjuda de som nås via uppsökande arbete tidiga insatser, motivera till kontakt med Arbetsförmedlingen, samverka med och slussa över till Arbetsförmedlingen samt vid behov komplettera myndighetens insatser.

Beslutets förväntade kostnadseffekter

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att beslut enligt ärendet inte kommer påverka omfattningen av insatser från Jobbtorg för målgruppen UVAS 19-29 år och anser att nuvarande budgetram täcker kostnaderna om beslut fattas enligt ärendet.

Förvaltningen bedömer att beslut enligt ärendets förslag kommer innebära en ökning av antalet personer från målgruppen kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden som skrivs in och erbjuds insatser från Jobbtorg. Inledningsvis bedömer förvaltningen att detta ryms inom nuvarande budgetram, dels genom de medel som tillförts nämnden för uppsökande arbete och insatser riktade till målgruppen tidigare år och dels genom en intern omfördelning av resurser i och med förändringar i andra målgrupper. Under 2023 bedömer förvaltningen att jobbtorg skulle kunna erbjuda insatser för ca 250 kvinnor ur målgruppen. Omfattningen av beviljade insatser behöver dock följas och justeringar eventuellt göras inför kommande år. Förvaltningen ser även behov av att utveckla samverkan kring insatser för målgruppen tillsammans med Arbetsförmedlingen. Regeringen har aviserat att de avser att ge Arbetsförmedlingen och flera myndigheter i uppdrag att ta fram en myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att de förslag som ges i detta tjänsteutlåtande börjar gälla från 1 januari 2023.

Jämställdhets- och diskrimineringsanalys

I stadens program Jämställdhet – program för ett jämställt Stockholm 2018–2022 framgår att ojämställdhet i stadens

verksamheter uppstår och återskapas i det dagliga arbetet – i beslutsfattande, resursfördelning samt i verksamhetsplanering och uppföljning. Därför måste arbetet för att skapa jämställda förutsättningar integreras i ordinarie processer.

Vad gäller UVAS 19-29 år är det ur jämställdhetssynpunkt en fördel att förutsättningarna för att ta del av insatserna tydliggörs. Genom att insatserna integreras i ordinarie handläggnings- och uppföljningsprocesser förbättras också möjligheten att följa upp beslut om insats utifrån kön och huruvida tillgången till insatserna är lika för män och kvinnor.

Vad gäller gruppen kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden har förslaget i den delen ett tydligt jämställdhetsfokus, eftersom syftet är att stärka kvinnors etablering på arbetsmarknaden och jämna ut det glapp som finns mellan män och kvinnor. Eftersom förslaget ger Jobbtorgen möjlighet att erbjuda fler konkreta insatser istället för att som i dagsläget endast erbjuda stöd och råd förväntas förslaget ge positiva effekter för jämställdheten på arbetsmarknaden på sikt.

Förslagets förenlighet med diskrimineringslagstiftningen

I diskrimineringslagen 1 kap. 4 § uppställs ett generellt förbud att missgynna någon, om missgynnandet har samband med bl.a. kön eller ålder. Förbudet gäller såväl direkt som indirekt diskriminering.

I 2 kap. 9 § diskrimineringslagen (2008:567) anges att diskriminering av arbetssökande och arbetstagare är förbjuden i fråga om arbetsmarknadspolitisk verksamhet och arbetsförmedling utan offentligt uppdrag. Kommunala arbetsmarknadsåtgärder omfattas av bestämmelsen.

Det finns dock situationer då undantag får göras. I 2 kap. 9 § andra stycket diskrimineringslagen anges att förbudet mot diskriminering av arbetssökande eller arbetstagare i fråga om arbetsmarknadspolitisk verksamhet kan åsidosättas för

- 1) åtgärder som är ett led i strävanden att främja jämställdhet mellan kvinnor och män eller lika rättigheter och möjligheter oavsett etnisk tillhörighet, eller
- 2) särbehandling på grund av ålder, om den har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

I förarbetena till diskrimineringslagen sägs bl.a. följande. Undantaget från diskrimineringsförbudet såvitt avser kön bör generellt omfatta jämställdhetsfrämjande åtgärder inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och i fråga om

arbetsförmedling som bedrivs utan offentligt uppdrag. En på så sätt formulerad undantagsbestämmelse förutsätter att den som åberopar den kan visa på ett planmässigt arbete som bedrivs i syfte att i praktiken främja likabehandling oavsett kön. Åtgärderna ska således utgöra led i en systematisk verksamhet där syftet är att främja lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett kön.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser mot bakgrund av den statistik som redovisats i ärendet och det tydliga jämställdhetsfokus som insatsen riktade mot kvinnor har att det utgör en sådan åtgärd som är ett led i strävan att främja jämställdhet mellan kvinnor och män. Med hänsyn till att det varit en del av nämndens uppdrag under flera år kan det även sägas utgöra ett led i det planmässiga arbete som bedrivs i syfte att i praktiken främja likabehandling oavsett kön. Det är därför förvaltningens uppfattning att förslaget inte strider mot diskrimineringslagstiftningen även om insatsen bara riktas till kvinnor.

Vad gäller diskriminering på grund av ålder anges i förarbetena att det kan förekomma att Arbetsförmedlingen och annan som bedriver arbetsförmedling eller medverkar i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten i olika avseenden finner skäl att ta hänsyn till en arbetssökandes ålder eller över huvud taget att tillämpa åldersrelaterade kriterier eller rutiner. Som huvudregel träffas sådana förfaranden av diskrimineringsförbudet om de inte har stöd i en författning. Sådana kriterier eller rutiner bör dock kunna anses tillåtna om de har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet. Det måste dock bedömas från fall till fall om de är förenliga med EG-direktivens¹⁴ principer.¹⁵

Vidare sägs, för att undantaget ska få tillämpas, att tre krav måste vara uppfyllda. För det första måste syftet vara objektivt sett godtagbart; ”objektivt berättigat” enligt artikel 6.1. Detta syfte ska vara värt att skydda i sig och vara tillräckligt viktigt för att motivera att det ges företräde framför principen om icke-diskriminering. För det andra måste åtgärden (t.ex. användande av en åldersgräns) vara lämplig för att uppnå syftet. Slutligen måste åtgärden vara nödvändig för att uppnå syftet. Om det finns andra, mindre ingripande eller rentav icke diskriminerande handlingsalternativ eller medel för att uppnå ett i sig godtagbart syfte, utgör

¹⁴ Likabehandlingsdirektivet (direktiv 76/207/EEG, ändrat genom direktiv 2002/73/EG), direktivet mot etnisk diskriminering (direktiv 2000/43/EG) och arbetslivsdirektivet (direktiv 2002/78/EG).

¹⁵ Prop. 2007/08:95 s.210. och 217.

handlingssättet (dvs. tillämpningen av åldersgränsen) i princip diskriminering i strid med lagen.¹⁶

Förvaltningen anser att det finns tydligt stöd för att UVAS 19-29 år behöver extra stöd för att komma in på arbetsmarknaden och att insatserna dessutom kan komma att leda till att motverka utanförskap, missbruk, kriminalitet, psykisk ohälsa m.m. Det bör därför vara objektivt godtagbart att begränsa insatsen till en viss åldersgrupp. Att få ut arbetslösa ungdomar i arbete eller studier är vidare en lämplig åtgärd eftersom det ger positiva effekter ur både socialt och ekonomiskt hänseende. Åtgärden bör slutligen anses som nödvändig för att uppnå syftet, både primärsyftet att individerna ska komma in på arbetsmarknaden och bli självförsörjande och delaktiga i samhällslivet, samt sekundärsyftet att motverka utanförskap. Det är därför förvaltningens uppfattning att förslaget inte heller strider mot diskrimineringslagstiftningen i den delen.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör
Arbetsmarknadsförvaltningen

Fredrik Bister
Ekonomichef

Anders Nordborg
Utvecklingschef

Bilaga

1. Riktlinjer för beslut om arbetsmarknadsinsats för vissa målgrupper som nås via arbetsmarknadsnämndens uppsökande uppdrag

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Nils Anders,Nordborg	2022-06-03
Birgitta Karina,Uddén	2022-06-03
Jan Fredrik,Bister	2022-06-03